

Metsanduse arengukava aastani 2030 juhtkogu 11.12.2019 kohtumise protokoll

Asukoht: Keskkonnaministeeriumi 1. korruse saal, Narva mnt 7a, Tallinn

Aeg: 11.12.2019, kell 10.00 – 17.00

Juhatas: Keskkonnaministeeriumi (KeM) asekanstler Marku Lamp

Protokollis: KeM metsaosakonna nõunik Andra Ainsaar

Osalesid juhtkogu liikmed: Andres Talijärv, Asko Lõhmus, Bert Rähni, Imbi Henno, Kadri Ukrainski, Kristel Järve, Lehar Lindre, Leo Filippov, Linda-Mari Väli, Madis Iganõmm, Marko Gorban, Paavo Kaimre, Peep Arold, Raul Kirjanen, Tarmo Porgand, Tarmo Tüür, Tõnu Ehrpais, Priit Jõeäär (Ülle Lälli asendusliige)

Lisaks osalesid: Karli Ligi (KeM metsaosakonna nõunik), Kadi Kõiv (KeM metsaosakonna nõunik), Rauno Reinberg (KeM metsaosakonna peaspetsialist), Marju Kaasik (KeM avalike suhete osakonna peaspetsialist), Jaan Liira (TÜ teadlane), Erkki Karo (TTÜ teadlane), Arno Baltin (arutelujuht), Jaanus Kangur (arutelujuht)

Päevakava:

1. Päeva sissejuhatus, *Marku Lamp*
2. MAK2030 arengustsenaariumite tutvustamine, *Kristel Järve, Jaan Liira ja Erkki Karo*
3. MAK2030 protsessi ülevaade ja kohtumiste tööplaan ning arutelu, *Kristel Järve*
4. Rühmatöö MAK2030 arengustsenaariumitega sõlmküsimumuste arutelude ettevalmistamiseks
5. Sõlmküsimumuse: „Metsanduse administreerimine“ arutelu
6. Päeva kokkuvõte

Kokkuvõte

12. detsembril toimus juhtkogu koosolek. Esimese päevakorrapunkti juures tutvustati ja kinnitati koosoleku päevakord, mida kohtumise jooksul siiski muudeti. Seega ei toimunud päevakorra 4. punkti ja 3. punkti jätkati peale 5. punkti läbiviimist.

Juhtkogule tutvustati arengustsenaariumeid ja oma panusest andsid ülevaate ka teadlased Jaan Liira ning Erkki Karo. Juhtkogu sai teadlastele esitada küsimusi stsenaariumite koostamise ja sisu kohta. Eesti Looduskaitse Selts tegi ettepaneku moodustada mõistete peatüki sisustamiseks töörühm.

Kohtumise peamised arutelud päädisid arengustsenaariumite mõjuhindangu puudumise ja edasise protsessiga. Leiti, et stsenaariumid on veel liiga üldsõnalised ja kohati ebarealistlikud. See võib olla põhjuseks ka mõjuhindangu puudumisel ja mõjude

hindamise riigihangete läbikukkumisel. Arutati, et kas anda stsenaariumid uuesti teadlastele täiendamiseks.

Juhtkogu otsustas 12. detsembri kohtumise ära jätta ning kuulata kavandatud ettekandeid 17. detsembril. Samuti otsustada siis protsessi edasise käigu üle. Keskkonnaministeerium lubas koostada esialgse lähteülesande teadlastele ning küsida nende valmisolekut taas panustada. Samuti anda esimesel võimalusel põhjenduse, miks ei ole stsenaariumitel mõjuhinnangut. Põhjendust ei olnud kohtumisel võimalik anda käimasolevate läbirääkimiste tõttu töö tellija ja teostaja vahel.

Sisu päevakorrapunktide kaupa:

1. Päeva sissejuhatus

Kohtumise avas juhtkogu esimees Marku Lamp, kes andis ülevaate päevakavast ja tuletas meelde juhtkogu töökorda. Samuti tutvustas arutelujuhte Arno Baltinit ja Jaanus Kangurit. Lisaks märkis, et kohtumist protokollimiseks lindistatakse ja protokoll kirjutab Andra Ainsaar. Juhtkogu kohtumisel asendab Ülle Lälli Priit Jõeäär ja Eesti Looduskaitse Seltsi (ELKS) uus esindaja on Leo Filippov.

Raul Kirjanen juhtis tähelepanu, et juhtkogul ei ole kvoorum koos – vähem kui pooled liikmed on kohal. Asko Lõhmus pakkus, et infot saame kuulata ka siis, kui koosolekut ametlikult ei toimu. Marku Lamp märkis, et ostsutsuõigust hetkel ei ole, kuid infopunktiga võiksime siiski alustada.

Tarmo Tüür tegi ettepaneku päevakava muutmiseks ja sõlmküsimumuse arutelu ära jätta, kuna tegemist on riigihaldusliku küsimusega. Seega võiks teha lühema päeva. Andres Taliäär tõi välja, et oluline antud sõlmküsimumuse juures oleks arutada mida (millist valdkonda) ministeeriumites administreeritakse. Tõnu Ehrpais märkis, et nende jaoks on see algusest peale olnud üks põhiküsimumus: kas ressursi kaitse ja majandamine on optimaalne ühes ministeeriumis. Marku Lamp selgitas, et sõlmküsimumused on võetud juhtkogu poolt ette antud probleemidest. Seetõttu on plaanis neid ka järgnevatel päevadel arutada. Leo Filippov märkis, et administreerimine on oluline küsimus ja seda peaks käsitlema juhtkogus. Seejuures on aga oluline, et teemat on ka analüüsitud. Asko Lõhmus nõustus, et kavas olevat sõlmküsimumust tuleks arutada, kuid selleks oleks vaja metsanduse juhtimise analüüsi.

Kristel Järve selgitas, et antud sõlmküsimumust on kavas arutada nii, nagu see on sisustatud arengustsenaariumites, kuid lisaks ka metsanduse valdkondade jagamisega ministeeriumite vahel. Järgmisel kohtumisel on kavas arutada Asko Lõhmuse ettepanekul riigimetsa rolli sõlmküsimumust. Marku Lamp täiendas, et sõlmküsimumusele uuringut või analüüsi tehtud ei ole, sõlmküsimumuse arutelu aluseks on Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu (EMPL) ettepanek antud teemat käsitleda.

Marko Gorban märkis, et administreerimisest võiks rääkida siis, kui on teada juba arengukava sisu. Administreerimismudel peaks toetama seda, mida arengukavaga ellu soovitakse viia.

Asko Lõhmus küsis, et kas on võimalik kiirelt sõlmküsimumuse teemat vahetada. Tõnu Ehrpais märkis, et sellisel juhul võiks maha võtta ka riigimetsa rolli sõlmküsimumus, kuna puudub samuti vastav analüüs.

Marku Lamp palus juhtkogu liikmetel teha päevakavasse konstruktiivseid ettepanekuid. Põhjalikke analüüse sõlmküsimumustele tehtud ei ole, kuid need on tõstatatud juhtkogu liikmete endi poolt. Sõlmküsimumused on jagatud järgmise nelja kohtumise päeva peale ja see on juhtkogu otsustada, kas neid soovitakse selliselt arutada. Hetkel on ettevalmistatud metsanduse administreerimise sõlmküsimumus ja ühtegi muud alternatiivset sõlmküsimumust nii kiirelt lauale panna ei saa. Seega, kas arutatakse kohtumisel päevakavas olevat sõlmküsimumust või jäetakse see küsimus arutamata. Arutelu tulemus ei pea olema lõplik ning jääda võivad ka erimeelsused.

Juhtkogu kinnitas päevakorra ning kogunenud oli juhtkogu kvoorum.

2. MAK2030 arengustsenaariumite tutvustamine

Kristel Järve andis ettekandes ülevaate kuidas jõuti metsanduse arengustsenaariumiteni ja tutvustas nende sisu.

Jaan Liira kirjeldas oma kogemust arengustsenaariumite kokku kirjutamisest. Materjali oli väga palju ja tehtud ettepanekutes oli näha tugevat polariseerumist, aga ka ideede kordumist samade huvirühmade poolt. Teadlaste ülesandeks oli aidata PricewaterhouseCoopersil (PwC) interpreteerida termineid ja anda hiljem sisu juurde ka Keskkonnaministeeriumil stsenaariumite kirjutamisel. Jaan Liira pakkus, et kõige ideaalsem oleks, kui juhtkogu suudab stsenaariumid kokku panna, kuid see ei ole realistlik. Seega võiks proovida erinevate stsenaariumite väiksemate osade kombineerimist, ka Hundi ja Karu ühendamist. Selle kõige juures tuleb aga kindlasti jääda realistlikuks.

Asko Lõhmus küsis, et kas arutati ka võimalust jagada Eesti ruumiliselt osadeks, kus ühes otsas tehakse üht teises teist. Jaan Liira vastas, et seda arutati, kuid Eestit ei saa nii tsoneerida ning seega ei saa see realiseeruda.

Leo Filippov küsis, et millest sõltub stsenaariumite erisuste säilitamine. Jaan Liira vastas, et oluline on säilitada stsenaariumite erisused. Välja tuleb töötada võimalikult head neli varianti, mille seast saaks hiljem valida üks või neid kombineerida.

Raul Kirjanen küsis, et kas teadlaste seisukohast vastavad kõik neli stsenaariumit säästliku metsamajandamise kriteeriumitele. Jaan Liira vastas, et küsimus on tehnilistes detailides – põhimõtteliselt on võimalik kõiki muuta teatud põhimõtte järgi säästvaks, ka Hundi stsenaariumit, küsimus on lihtsalt kuidas.

Linda-Mari Väli küsis, et kas riiki ja eraisikut metsaomanikuna peaks eraldi käsitlema. Jaan Liira vastas, et regulatsioon peaks olema selline, et metsaomanikke koheldakse võrdselt. Ehk regulatsioon tuleb teha universaalseks, et kõik saaksid käituda ühtemoodi, kuid see on ka poliitiline küsimus.

Bert Rähni küsis, et kas eeldati, et riigimetsa pealt teenitaks võimalikult suurt raietulu. Jaan Liira vastas, et see ei olnud eesmärk. Eeldati, et riik on andnud RMK-le ka muid ülesandeid, nt matkaradade ja puhkealade korraldamine. Neid kohustusi eraomanikul ei ole, kuid need võimalused võiks ka erametsades luua.

Erkki Karo selgitas, et miks ta otsustas liituda – tegemist on olulise teemaga ja Keskkonnaministeeriumist on välisarengute mõjul saanud üks olulisemaid ministeeriumeid Eestis. Samuti on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis väljatöötamisel teadusarenduse ja innovatsiooni strateegia (TAIES), kus ta on innovatsioonipoliitika komisjoni liige. Lisaks tuleks antud protsessi väärtustada, sest praegu on kõigil võimalus panustada olulistesse arengutesse metsanduses. Huvirühmade ettepanekud olid vastanduvad ja hetkel õigluse otsimise teemadel, kuid üllatavalt vähe oli tulevikku ette vaatavaid ning väliskeskkonnaga kohanemise teemasid. Seega Erkki Karo soovitas et, kui stsenaariumites kompromisse püütakse leida, siis tuleks arvestada ka tulevikuga. Näiteks on räägitud Euroopa kliimaseadusest ja kui täna kirjutada arengukava olemasolevate vaadete pealt, siis arengukava Riigikokku jõudmisel oleme tegelikult juba ajast maas. Seega tuleb olla tuleviku osas paindlik – üks on n.ö kohalik vaade ja teine see, mis Euroopa Liidus kokku lepitakse ja mida teeb globaalne majandus. Samuti tuleks meeles pidada, et teadusarendus ja innovatsioon ei lahenda kõiki probleeme. Samas kui need tegevused arengukavas on ette nähtud, siis tuleb need väga strateegiliselt sisse kirjutada, et hiljem sellele ka raha leida.

Asko Lõhmus küsis, et kas arutasite reaalseid innovatsiooni suundi, kuhu riigi raha suunata ja milline on eraettevõtete investeerimisvõimekus. Erkki Karo vastas, et seejuures tuleks esmalt paika panna Eesti kliima ja säästlikkuse positsioon, kus tegelikult tervikpilt veel puudub. Teiseks, tuleks rakendusuuringute ja väärindamise poole suunamiseks Eesti ettevõtteid enam võimestada välismaalt raha küsima. Ettevõtetel endil tööstuse radikaalseks muutmiseks võimekust ei ole.

Asko Lõhmus küsis, et kuidas kliimale ja kestlikkusele suunatud innovatsioon riigis peaks sündima. Erkki Karo vastas, et kestlikkuse ja kliima programmide ning uuringute osas oli tehtud ka mitmeid ettepanekuid huvirühmade poolt. Seejuures teadusprogrammi kokkupanemine on ministeeriumite ja teadlaste koostöö. Asko Lõhmus täiendas, et kuidas täita lünk innovatsioonilise tööstuse ja keskkonna eesmärkide vahel. Erkki Karo vastas, et seejuures on esimene pool avaliku sektori huvidest tulenev teadusarendustegevus, kus riik tunneb, et meil ei ole piisavalt lahendusi ning teadmisi; teine pool on nõudlus, kus ettevõtted ütlevad, et arenduste jaoks on vaja tuge. Eesti jaoks on võtmeküsimus see, et meil on selliseid ettevõtteid vaid üksikuid, kes on suutelised tegelema teadusarendustegevusega. Seega peaks kindlasti suunama

või soodustama ettevõtete omavahelist koostööd, et oleksime suurema kapitalivõimekusega ka Euroopas.

Tõnu Ehrpais tõi välja, et kui arengukava on n-ö taandarengukava, siis ei saa rääkida innovatsioonist. Praegused stsenaariumid näevad ette kümnete tuhandete töökohtade kadumist, ettevõtete riigist välja kolimist ja seeläbi riigile olulisi majanduslikke mõjusid. Neljast stsenaariumist kolm on hetkel taandareng. Erkki Karo märkis, et stsenaariumid on kokku pandud kõigi laekunud ettepanekute pealt. Juhtkogu ülesanne on sisustada stsenaariumeid nii, et ettevõtted välismaale ei läheks ja inimesed töötuks ei jääks.

Tarmo Tüür selgitas, et stsenaariumid on kinni ajaloolises käsitluses: majanduslik konkurentsivõime vs elurikkus. Tänapäeval tuleb igal juhul leida lahendusi, mis toetavad nii elurikkust, kui ka majanduslikku konkurentsivõimet. Erkki Karo märkis, et selline konflikt jääb alati sisse. Arengukava eesmärk ei ole valida äärmusi, vaid leida tasakaalupunkt ja seda hoida, mis on arengukava kokkupanemisel kõige keerulisem. Asko Lõhmus täiendas, et innovatsiooni eesmärk võiks olla edendada mõlemaid suundi ja globaalsetel turgudel seda vastandumist ei ole.

Marku Lamp märkis, et lisaks Jaan Liirale ja Erkki Karole olid nelja teadlase seas ka Helen Sooväli-Sepping ja Henn Korjus. Kultuuriteadlase poolt tulid ka stsenaariumite nimed.

Leo Filippov küsis, et kas juhtkogus ei ole arengustsenaariumeid varem arutatud. Kristel Järve vastas, et juhtkogu on saanud stsenaariumitega tutvuda meili teel ning seeläbi ka tagasisidet andnud – kohtumist sel teemal ei ole olnud. Leo Filippov märkis ELKS-il on stsenaariumite osas kolm küsimust ja üks ettepanek. Nimelt, kui palju on stsenaariumites metsateadust ja teadusteooriast lähtuvaid rõhuasetusi; millist metsanduse põhiprobleemi püütakse arengukavaga lahendada; mis on erinevate stsenaariumite eesmärk. ELKS-i ettepanek oleks moodustada töörühm mõistete sisustamiseks ning selleks kaasata ka eesti keele ekspert. Kristel Järve vastas, et stsenaariumite kirjutamisse oli kaasatud neli teadlast, kelle ülesandeks oli lähtuda laual olevast materjalist ning selle tervikuks kujundada. Seejuures lisasid nad mingil määral ka oma teadmisi. Arengustsenaariumite eesmärke tuleb kindlasti veel selgemaks teha ja see on ka praeguste juhtkogu kohtumiste mõte. Metsanduse põhiprobleemistiku taust tuleb metsanduse arengukava ettepanekust, kus on ka probleemide loetelu. Lisaks käib siia juurde ka alusuuring. Kõik see on arvesse võetud ka stsenaariumite koostamisel. Marku Lamp täiendas, et metsanduse ühte põhiprobleemi on väga keeruline paika panna. Kristel Järve lisas, et ettepanek arengukava juurde terminoloogiline peatükk lisada on juba tehtud. Praegu on tegemist tööversiooniga ning stsenaariumite ja arengukava sisu täpsustumisel täiendatakse vastavalt ka mõisteid. Marku Lamp märkis, et ettepanek moodustada mõistete jaoks töörühm mõeldakse läbi ning selle juurde tullakse juhtkogu kohtumistel tagasi.

3. MAK2030 protsessi ülevaade ja kohtumiste tööplan ning arutelu

Kristel Järve andis ettekandes ülevaate MAK2030 protsessist – kuhu oleme jõudnud ja kuidas edasi. Samuti andis vastused eelmisel kohtumisel vastusetä jäänud küsimustele. Lisaks vaadati üle selle juhtkogu kohtumiste ploki eesmärk ja ajakava.

Tarmo Tüür tõi välja, et stsenaariumite mõjuhindamise osas on tegemist praegu ainsa kõrvaltvaatava pilguga ja see on imelik, et sellise materjaliga ei võimaldata juhtkogul tutvuda. Hindamise tulemus tuleks juhtkogule tutvumiseks saata. Kristel Järve selgitas, et KeM ei ole tööd vastu võtnud ja seda ei saa jagada. See on seotud ka otseselt lepingu läbirääkimistega. Tarmo Tüür märkis, et protsessis on niigi palju usaldusprobleeme tõstatatud ja sellisel kombel protsessi läbiviies kaob usaldus veel enam. Ka PwC vaheversiooni jagati juhtkogule. Kristel Järve lisas, et PwC töö võttis KeM vastu ja seda ka juhtkogule jagati. Kindlasti on mõjude hinnangu puudumine suur puudujääk. Marku Lamp täiendas, et kui läbirääkimiste käigus osutub osa tööst kasulikuks, siis seda ka kindlasti juhtkoguga jagatakse.

Raul Kirjanen tõi välja, et hetkel on kavandatud juhtkogule neli päeva arutelusid, kuid suur osa (mõjuhindang) on puudu. Juhtkogu on tegelikult sõlmküsimuste teemadel erinevate osapoolte seisukohad teada ja olemasolevate teadmiste pealt ei ole mõtet neid küsimusi uuesti arutada. Vaadates ka hetkel juhtkogu liikmete kohalolekut, siis huvi on väike. Mõistlik oleks oodata mõjuhindang ära, et saaks arutada teemasid uue taustainfoga. Hetkel kulutaksime lihtsalt aega ja kaevaks osapoolte vahelist lõhet sügavamaks. Seega võtaks aja maha ja ootaks mõjuhindangut. Marku Lamp märkis, et kui juhtkogu leiab, et praegu edasi minna ei saa, siis see on arutelu koht.

Kristel Järve jätkas ettekandega ja kirjeldas protsessi, mida on tehtud ja kuhu on jäänud toppama. Praegu suuremaks takistuse kohaks on mõjuhindamise tegija leidmine. KSH (keskkonnamõjude strateegiline hindamine) riigihange on kaks korda läbikukkunud. Viimasele hankele ei laekunud ühtegi pakkumist. Seega tuleb leida põhjused, miks tegijat ei leia. Üheks põhjuseks võivad olla materjalid, mille pealt tööd küsime ja teiseks võiks lüüa lahku erinevate mõjude hindamise, nt keskkonnamõjud ja sotsiaal-majanduslik mõju eraldi. Samuti oleme küsinud tagasisidet hankele registreerijatelt. Variant on, et anname seekord tööeostajale rohkem aega ekspertide leidmiseks, kuid siis tuleb lähteülesanne samaks jätta. KSH koostamine ise on väga pikk, alla 8 kuu ei ole reaalne ja sellega seonduvalt tuleb vaadata üle kogu edasine MAK-i koostamise protsess. Eelnõu avalikustamine koos KSH-ga toimuks alles sügisel. Seega saaks kohtuda juhtkogu kõige varem võib olla aprillis-mais, kui on valmis KSH vahearuanne. Esialgu plaaniks novembrisse MAK eelnõu kinnitamise Riigikogus. Küsimus juhtkogule on, et millistel etappidel peaks juhtkogu veel kohtuma järgmisel aastal. Detsembri kohtumiste eesmärk oleks anda maksimaalselt kaks stsenaariumit mõjude hindajale. Marku Lamp täiendas, et seega on juhtkogul edasiseks tööks kaks alternatiivi: lahendada sõlmküsimusi ja vähendada seeläbi valikuid, et kokku panna parem materjal mõjuhindanguks ning siis kokku saada vahearuanne ajaks; jätta detsembri kohtumised ära, korraldame uue hanke KSH tegija leidmiseks, kellele antakse olemasolev materjal ning juhtkogu kohtub vahearuanne valmimisel.

Raul Kirjanen küsis, et kas MAK peab järgmine aasta valmis olema.

Marku Lamp vastas, et metsaseadus näeb ette MAK-i koostamist ja seda on varem jõutud teha, kuid selle mittevalmimisel karistust ei ole ning sel juhul kehtib olemasolev arengukava.

Asko Lõhmus märkis, et ei usalda enam protsessi. Kui on protsessis kokku lepitud, siis seda ka järgitakse või muudetakse koos. Kui on olemas asjakohane materjal, siis see peab jõudma riiklike otsuste tegemiseks kõigi lauale. Asko Lõhmus märkis, et ta on esitanud KeM-ile ka kirjalikult küsimused, et kes kuulusid mõjuhindangu tegijate töörühma ja kuidas töö ei vastanud eesmärgile, kuid nendele ei ole vastatud. See on oluline, sest siis on võimalik juhtkogul vähemalt hinnata, kas tegemist oli ikka adekvaatse seltskonnaga. Kui KeM ei saa juriidiliselt vastuvõtmata tööd juhtkogule edastada, siis millisel kujul on juhtkogu liikmetel võimalus tööga tutvuda, näiteks kas võib küsida tööd teostajatelt. Samuti võiks kutsuda tööteostaja juhtkogule aru andma. Seega, kui jääb umbusk protsessi osas ja selliselt ka edaspidi läheb, siis see mõjutab hinnangut ka edasise osas. Kristel Järve tõi välja, kes olid stsenaariumite mõjude hindamisel töörühmas: Kaja Peterson, Olavi Grünvald, Rivo Noorkõiv, Kalev Jõgiste, Lembit Maamets, Riin Kutsar, Helen Poltimäe ja Siim Salmar. Marku Lamp täiendas, et keegi ei kahelnud mõjude hindajate kompetentsis. Esitatud töö sisu ei lähtunud KeM-i poolt seatud ülesandele. Töö oli absoluutselt midagi muud: mõjusid hinnati hoopis teistele kriteeriumitele ja ei olnud seotud stsenaariumitega. Samuti esitati töö ebakvaliteetselt. Kindlasti on väga suur pettumus mitte saada tellitud tööd. KeM ei ole tööd vastu võtnud ning lepingu osas käivad läbirääkimised – seega ei ole võimalik tööd ka jagada. Samuti ei aitaks see juhtkogu kuidagi edasi. Kui see oleks vastanud KeM-i seatud ülesandele, siis kindlasti oleksime seda ka jaganud.

Asko Lõhmus küsis, et kas ta võib tööd küsida SEI Tallinnalt. Marku Lamp vastas, et SEI ei saa KeM-i lepingu alusel tehtud tööd jagada.

Asko Lõhmus märkis, et ei ole nõus sellise protsessiga. Juhtkogule ei ole antud võimalust seda ise hinnata, kas töö vastab või ei tellitule. Marku Lamp selgitas, et see ei ole tema isiklik hinnang, seda tööd on näinud KeMi metsaosakond, KAUR, KeM-i teadusnõunik ja jurist. KeM-i poolt tellitud tööd ei ole olemas, mida oleksime valmis vastu võtma. Meie ülesanne on pakkuda juhtkogule materjali ja seda ei ole praegu.

Paavo Kaimre märkis, et hindajatele on valminud stsenaariumid materjalina toored ja seetõttu on keeruline ka hindajal pakkumist teha. Seega, kui juhtkogu valib kaks stsenaariumi, siis kas neid veel täiendatakse enne, kui KSH tegijatele antakse. Kristel Järve vastas, et see võiks selguda praegustes aruteludes. Stsenaariumites on veel palju sisu puudu. Marku Lamp täiendas, et eraldi seda ei ole planeeritud, kuid seda saaks kindlasti teha. Paavo Kaimre lisas, et sel juhul võiks kahte stsenaariumit täiendada teadlased.

Marku Lamp palus anda tagasisidet, kuidas juhtkogu saaks edasi minna: minna edasi 4-päevaste aruteludega ja koguneks KSH vahearuandeks; kuulutame välja KSH hanke ning siis koguneks KSH vahearuandeks; juhtkogu annab mandaadi kutsuda kokku teadlaste rühm stsenaariumite täiendamiseks, seejuures kokku leppides, kuidas täiendada.

Tõnu Ehrpais märkis, et neli stsenaariumit on toored ja ebareaalsed ning sellisel kujul ei ole mõtet nende mõjusid hinnata. Seega tuleb teha midagi põhimõttelist, et saaks üldse mõjusid hinnata. Juhtkogu peaks suutma koondada neljast kaks stsenaariumit, kuid samas oleme praegu sama targad, kui viimasel kohtumisel. Marku Lamp lisas, et kavas ongi detsembri nelja päevaga valikuid koondada, et mõjude hindajal materjali vähem oleks. Samuti on kavas sõlmküsimumuste juurde täiendavat materjali pakkuda.

Madis Iganõmm küsis, et millal saab juhtkogu SEI tööle antud KeM-i tagasisidet näha. Marku Lamp vastas, et enne kompromisse saab KeM anda üldise hinnangu. Kui lepingu osas on jõutud kokkuleppeni, siis saame anda juhtkogule põhjaliku ülevaate. Kristel Järve palus juhtkogu liikmetel aru saada, et tegemist on läbirääkimistega ja eesmärk on osapoolte vahel kompromissini jõuda. Enne ei saa jagada infot, mis võib kahjustada kompromissilepet.

Leo Filippov küsis, et kui esitatud töö oli lähteülesandest mööda, siis kas töö vähemalt oli teemakohane. Marku Lamp vastas, et sisuks oli loomulikult metsandus, kuid see ei puudutanud näiteks stsenaariumeid. Kristel Järve lisas, et antud juhul on rohkem aspekte, kui see, kas töö vastas või mitte lähteülesandele. Praeguses etapis ei saa infot jagada. Leo Filippov täiendas, et äkki võis probleem olla ka lähteülesandes. Kristel Järve selgitas, et lähteülesanne on olemas dokumendiregistris. Asko Lõhmus tõi välja, et lähteülesande kinnitamise juures ei ole juhtkogu olnud.

Andres Talijärv tõi välja, et ühine osa on ühisstsenaariumina juba olemas. Seega, kas saaksime sõlmküsimumuste arutelude tulemusena lisada lahendusi ühisosasse. Kahte stsenaariumit on praegu võimatu kokku panna, kui ei ole hinnangut ja kvantitatiivset osa.

Tarmo Tüür küsis, et kuidas sõlmküsimumuste aruteludega jõutakse kahe stsenaariumini. Sõlmküsimumustega võimalikud erimeelsused võivad viia suuremate osapoolte lahknemiseni.

Kristel Järve lõpetas ettekande ja kirjeldas neljal päeval kavas olevat tööd. Eesmärk oleks liikuda lähemale eelnõu koostamisele ja äärmused keskele kokku tuua. Täiendada konsensustega ühisstsenaariumit ja erimeelsusi saab jätta kaheks alternatiiviks. Seejuures ei kasutata hääletamist ja erimeelsused protokollitakse.

Asko Lõhmus tõi välja, et praegu on kaks varianti: liidame ühisosasse veel konsensuslikke lahendusi või arendame välja kaks reljeefset stsenaariumit. Seejuures on küsimus, et miks me seda ei ole varem teinud. Kristel Järve vastas, et eelmisest kohtumisest on pool aastat ja varem ei ole seda materjali, mis praegu on. Kindlasti on poole aastaga tulnud juurde ka teadmisi, näiteks on kerkinud üles kliimanetraalsuse teema.

Andres Talijärv küsis, et kas järgnevate päevadega on oodata ka SEI hinnangut. Kristel Järve vastas, et uut tööd ei ole plaanis stsenaariumitele tellida. Andres Talijärv täiendas, et kas SEI

pidi andma vastuseid ka sõlmküsimustele. Kristel Järve vastas, et nii palju, kui on kirjeldatud stsenaariumites, kuid osaliselt neid sõlmküsimusi stsenaariumites käsitletud ei ole.

Marku Lamp tõi veelkord välja, kuidas protsessiga edasi minna ning palus leida juhtkogul lahendus: juhtkogu detsembri arutelud jäävad ära, KeM otsib uue KSH tegija ning juhtkogu koguneb vahearuande valmimisel; KeM kaasab veelkord teadlased stsenaariumite täiendamiseks, seejärel tehakse KSH ja juhtkogu koguneb vahearundeks; juhtkogu teeb detsembris kavandatud arutelud, et leida sõlmküsimuste lahendusi, teadlased täiendavad veelkord stsenaariumeid ning tuleb KSH. Sellised oleksid kolm alternatiivi edasiminemiseks.

Raul Kirjanen märkis, et olenemata alternatiivi valikust, võiks planeeritud ettekandeid detsembri kohtumistel kuulata.

Asko Lõhmus arvas, et juhtkogu kohtumiste ära jätmise ja praeguste materjalide pealt mõjuhinnangu ootamine on kõige vähem konstruktiivsem. Tulemuseks võib olla samasse kohta toppama jäämine, kuna algmaterjal on hetkel kehv. Seega võiks eelistada alternatiive, mis teeksid stsenaariumeid paremaks ja esimese alternatiivi võtaks maha.

Tarmo Tüür tegi ettepaneku teise alternatiivi osas, et kui teadlastele antakse lähteülesanne, siis see kooskõlastatakse ka juhtkoguga.

Leo Filippov nõustus ettekande päevaga, millele peaks hiljem järgnema arutelu. Juhtkogu liige toetas kolmandat alternatiivi edasiminemiseks.

Bert Rähni märkis, et tema kolmandat ei poolda, kuna nendel teemadel on juba arutatud ja midagi uut ei ole praeguse materjali pealt juurde tuua. Juhtkogu liige pooldas teist alternatiivi edasiminekuks. Samuti toetas ettekannete päeva ja et vastav teadmine jõuaks ka mõjudehindajani.

Asko Lõhmus selgitas, et stsenaariumite täiendamisega on mõttekas edasi minna siis, kui juhtkogu poolt on aktsepteeritud stsenaariumite täiendamise alus. Juhtkogu peaks olema ühel meelel, kuhu suunas stsenaariumeid edasi täiendatakse ehk kas elurikkuse ja majanduse ning lokaalse ja globaalse vastandamisega stsenaariumites on juhtkogu nõus. Marku Lamp lisas, selline tagasiside oleks igal juhul vajalik.

Tarmo Porgand märkis, et protsessis on tekkinud väga ebamäärane situatsiooni. Juhtkogu liige pooldas teist alternatiivi edasiminekuks. Ehk annab ühisstsenaariumisse teistest stsenaariumitest midagi juurde panna ning see oleks samm edasi mõjude hindamise suunas. Marku Lamp täiendas, et praeguse ühisstsenaariumi koostamise alus oli ühisosa ja seda saabki leida ainult juhtkogu. Tarmo Porgand lisas, et kas äkki leiaksime täiendavaid nüansse ühisstsenaariumi täiendamiseks.

Tõnu Ehrpais tõi välja, et kas juhtkogu on sellise teljestikuga üldse nõus ja sellele pööras EMPL tähelepanu ka varem. Selline konstruktsioon on võimatu, kui meil on olulised majanduslikud piirangud ja samal ajal veel vabam igameheõigus – see on vastuoluline. Kui ühiskonnas on omandil omanikud, siis nad kas teenivad metsa majandamise või muude hüvede eest. Seega veel väiksemat majandamist ja veel suuremat igameheõigust ei ole olemas. Sellisel juhul on tegemist ühiskonnaga, kus metsal ei ole omanikku ja see saab olla ainult teoreetiline lähenemine. Marku Lamp täpsustas, et kui minna edasi teise alternatiiviga, siis kas teadlased peaksid hindama ka stsenaariumite realistlikkust. Tõnu Ehrpais lisas, et juhtkogu tasandil ei ole kordagi stsenaariumeid arutatud.

Asko Lõhmus toetas Tõnu Ehrpasi mõtet – juhtkogu ettepanekutes stsenaariumitele ei võetud arvesse sisulisi muudatusi. Kristel Järve selgitas, et paljusid juhtkogu ettepanekuid ei saanud arvestada, kuna suurem arutelu juhtkoguga oli puudu ja see on ka üks detsembri arutelude mõte.

Raul Kirjaneni seisukoht oli, et võiks enne arutelusid ära teha mõjuhindangu ning siis uuesti kohtuda. Telgede kasutamine on pigem konflikti otsiv, mitte lahendust ja konsensust leidev. Marku Lamp täiendas, et igal juhul näevad kõik alternatiivid olulist rolli juhtkogul. Teljed pakkus algselt PwC ja KeM nägi neis tugevat vastandamist, mistõttu KeM-i tööversioonis neid ei kasutatud ja ka stsenaariumite nimesid muudeti.

Lehar Lindre märkis, et hea oleks edasi minna kui stsenaariumitel oleksid (rahalised) numbrid ja mõjud ka olemas. Hetkel raiskab juhtkogu aega.

Kadri Ukrainski toetas teist alternatiivi edasiminemiseks ja ka ettekannete päeva. Stsenaariumid on mõttemudelid ja teljed näitavad tehtud ettepanekute vastandumist. Seega majanduslik mõju on oluline, et hinnata stsenaariumite realistlikkust.

Asko Lõhmus küsis, et kas stsenaariumite üldsõnalisus võib olla põhjus KSH tegija mitte leidmisel. Ehk kui stsenaariumeid edasi ei arendata, siis ei saagi protsessiga edasi minna. Kristel Järve vastas, et esimesel hankel olid koos stsenaariumite ja MAK2030 eelnõu mõjuhindamine ja viimsel hankel need eraldati. Nüüd on variant, kas paneme hankele uuesti stsenaariumid tagasi. Kindlasti, mida mahukam töö, seda raskem on leida mõjude hindajat ning see suurendab omakorda ajaraami. Asko Lõhmus lisas, et seega on stsenaariumid ise kurjajuur – mõjude hindamist ei saa teha, kuna stsenaariumid on toored ja juhtkogu ei saa stsenaariumeid valida, sest mõjuhindangut ei ole.

Peep Arold küsis, et millal jõuab juhtkogu sisu aruteluni, siiani on teemaks edasine protsess. Marku Lamp vastas, et nii pajude osapooltega peavad kindlasti mängureeglid paigas olema ja hetkel tuleb juhtkogul otsustada, kuidas tahetakse edasi minna. Peep Arold täiendas, et kas midagi saaks teha rühmatöödena. Marku Lamp lisas, et seda tahaski detsembri juhtkogu kohtumistel teha.

Kadri Ukrainski märkis, et kui stsenaariumeid natuke edasi arendada, siis saab juba sisu rahanumbritega hinnata.

Asko Lõhmus palus täpsustada, et mida KeM SEI-lt hindamiseks tellis: käsunduslepingus on kirjas, et hinnata tuleb stsenaariumeid. Marku Lamp märkis, et tema ei ole seda nii põhjalikult läbi vaadanud. Kristel Järve selgitas, et KeM tellis töö stsenaariumite mõjude hindamiseks terviklikult, kuid põhiline rõhk oli üheksa *Forest Europe* indikaatori kaupa neljas erinevas (majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ja ökoloogia-) valdkonnas – see oli väga selge ja konkreetne lähteülesanne ja pakkumises kinnitati, et käsundisaaja on sellest aru saanud. Asko Lõhmus täiendas, et kas seda tööd KeM ei saanud. Kristel Järve lisas, et see on sisuline küsimus ja sellele ei saa praegu vastata. Asko Lõhmus märkis, et ei ole rahul selle teema käsitlusega, kuna avalikes dokumentides on selge, et töö pidi hindama stsenaariumeid, kuid KeM väidab muud. Marku Lamp täiendas, et hea meelega saadab KeM selgituse, et miks oleme lepinguga sellises seisus. Kui on osapoolte vahel saavutatud kokkulepe, siis saab KeM anda põhjalikuma ülevaate.

Andres Tali järv tõi välja, et meil on ühisosa ühisstsenaariumina olemas ja erimeelsuste põhjal on koostatud erinevate rõhuasetustega täiendavad stsenaariumid. Nüüd näib pigem lootusetu läbi stsenaariumite erimeelsusi lahendada. Seega oleks eesmärk erimeelsused eraldi lauale tuua ning läbi kokkulepete ühisstsenaariumit täiendada. Kui ühisosa enam ei leita, siis tuleks erimeelsustega eraldi välja ja nendele teha mõjuhindang. Juhtkogu liige toetab ettekannete päeva ja kolmandat alternatiivi protsessiga edasiminemiseks.

Lehar Lindre küsis, et kui KeM-i tellitud töö tulemus ei vastanud tellimusele, siis tuleks tööd lasta tähtajaliselt parandada. Kui töö tulemust juhtkogule näidata ei saa, siis keegi on lepingut rikkunud. Marku Lamp vastas, et kuna ei ole saanud tööd, mida KeM tellis, siis käimasolevate lepingu läbirääkimiste tõttu ei saa midagi jagada. Asko Lõhmus täiendas, et kas mõjuhindajad said võimaluse tööd parandada. Kristel Järve vastas, et tänaseks ei ole KeM valmis teise osapoolega koostööd jätkama. Tähtajale eelnevalt on nad saanud võimaluse tööd parandada. See viib taas niivõrd sisulise aruteluni, et praeguses seisus ei tea, kui palju on õige infot jagada. Kristel Järve märkis, et te sekkute praegu otseselt lepingu läbirääkimistesse. Tõnu Ehrpais tegi ettepaneku see teema lõpetada. Lehar Lindre lisas, et alati on võimalus töö kelleltki teiselt tellida. Imbi Henno täiendas, et üldiselt saad alati seda, mida ikka tellid – järelikult ei olnud ülesanne selge ja üheselt mõistetav.

Marku Lamp märkis, et antud teemal arutelu ei ole hetkel konstruktiivne. Juhtkogu esimees kutsus üles juhtkogul mitte paluda rääkima KeM-il teemal, mis on osapoolte lepinguline vaidlus. Rääkida saab sellest siis, kui osapooled on vaidluse lahendanud.

Leo Filippov küsis, et kas loobutakse mõjuhindangust või tehakse uus hange. Kristel Järve selgitas, et esimese riigihankega soovis KeM tellida stsenaariumite ja MAK2030 eelnõu hindamise. Kuna hange kukkus läbi, siis eraldati kaks hindamist. Stsenaariumite hindamiseks küsiti kolm pakkumist, kuid vastas vaid üks. Seejuures KSH tegemine arengukavale on kohustuslik. Hetkel on tekkinud küsimus juhtkogule, kas saame mõjuhindanguta juhtkoguga

stsenaariumeid täiendada. Leo Filippov märkis, et mõjuhinnanguta ei saa edasi minna, kuna muidu võivad ebarealistlikud ideed arengukavasse edasi liikuda. Kristel Järve täiendas, et metsanduse arengukava koostamise protsess on olnud kaasavam, kui tavaliselt sarnased protsessid riigis on olnud. KSH koostaja teeb üldjuhul stsenaariumid ise, kuid MAK2030 koostamisel on stsenaariumid tehtud huvirühmade ettepanekute baasil. Leo Filippov lisas, et oluline on saada stsenaariumite mõjuhinnang, muidu viib KSH hindamine valedetele suundadele.

Marku Lamp tõi välja, et kas täpsustame veel enne stsenaariumeid, et hindajatel oleks lihtsam ning selleks kas anname stsenaariumid teadlastele või arutab juhtkogu sõlmküsimusi. Leo Filippov arvas, et neli stsenaariumit on liiga toored ja stsenaariumeid peaks arutama ka juhtkogu tasandil. Stsenaariumite ja MAK2030 eelnõu KSH-d ei saa kokku panna, sest esimene on teise sisend. Marku Lamp märkis, et see on siis viies alternatiiv protsessiga edasiminemiseks: teha uuesti stsenaariumite mõjuhinnang, juhtkogu koguneks ja seejärel tehakse KSH.

Paavo Kaimre märkis, et isegi kui saame suurepäraseid neli stsenaariumit ja neile mõjuhinnangu, siis juhtkogu ei jõua ikka konsensussele. Kuna meil juba on ühisosana ühisstsenaarium, siis võiks võtta täiendavatest stsenaariumitest konflikti kohad, läbi analüüsida ja lisada ühisosale. Äkki on võimalik selliselt edasi minna. Juhtkogu liige pooldas pigem teist alternatiivi edasiminekuks. Ebaõnnestunud mõjuhinnang oleks andnud vastuste mitmetele erimeelsusega teemale, kuid kas praegu juba erimeelsusena arutatud asju on vaja uuesti arutada.

Kristel Järve selgitas, et stsenaariumite puuduseks on, et osad indikaatorid on pigem eesmärgid ja osad tõenäosused, mis stsenaariumis juhtub. Seega tuleb eesmärgid selgeks saada ja ka sisu on puudu, kui stsenaariumeid *Forest Europe* raamis vaadata.

Linda-Mari Väli arvas, et kui tulla tagasi metsanduse probleemide juurde ja püüaks teha neile mõjuhinnang. Seejuures oleksid osapooltel ka argumendid, sest eelnevatel aruteludel ei ole usutud teiste poolte väiteid. Kristel Järve lisas, et siis oleks kindlasti vaja väga kvaliteetset mõjuhinnangut.

Lehar Lindre märkis, et mõjuhinnang on ääretult oluline, sest kui leitakse vastandlike telgede taha ka rahanumbrid, siis äkki leitakse enam ka ühisosa. Selleks ajaks kui arengukava liigub riigikokku, siis peab olema selge ka majanduslik mõju. Seega, protsessiga ei saa edasi minna, kui ei ole hinnatud mõjusid, k.a majandusvaldkonnas. Hetkel ei ole juhtkogus midagi rääkida.

Marku Lamp tõi välja, et läheks siis edasi nüüd teise või kolmanda alternatiiviga, seejuures on täiendatud teist alternatiivi ettekannete päevaga.

Leo Filippov märkis, et ei tahaks loobuda viiendast alternatiivist ehk mis on põhiprobleem, mida arengukava lahendab. Marku Lamp selgitas, et metsanduse probleeme on rohkem kui üks. Kaardistatud on 101 probleemi ja neid tuleb lahendada. MAK2030 ettepanek Vabariigi Valitsusele on sadade inimeste töö tulemus, mida tehti kaks aastat ja selle raames ei olnud

võimalik sõnastada ühte põhiprobleemi. Raul Kirjanen lisas, et metsanduses ei ole ühte peaprobleemi, milles saab kokku leppida.

Asko Lõhmus arutas, et mis peaks olema uus sisu näiteks esimese sõlmküsimumuse arutelul. Sel teemal on tegelikult arutatud ning jäädi erimeelseks. Seega, miks on vaja neid uuesti arutada. Kristel Järve vastas, et antud sõlmküsimumus ei ole tegelikult hea näide. Sõlmküsimumuste arutelude eesmärk on valikuid vähendada, olemasolevat materjali parandada ja jõuda konsensusitele. Iga kord arutlemisel saame ehk üksteisele lähemale ning mõistame osapooli paremini. Asko Lõhmus täiendas, et ootus ei ole siis uus informatsioon, vaid juhtkogu liikmete areng vahepealse ajaga. Kristel Järve lisas, et see on natuke teistmoodi ühise osa otsimine. Asko Lõhmus oli nõus sõlmküsimumuse rühmatööd proovima, aga kui see ei õnnestu, siis võiks sellest loobuda.

Bert Rähni märkis, et kui võtta probleemid uuesti lahti, siis meil ei ole seda uut teadmist. Seega põrgataks pigem stsenaariumid tagasi teadlastele. Kristel Järve selgitas, et see on juhtkogu soov kuidas tööd teeme ja kas tahetakse üksteisele erimeelsustes lähemale jõuda. Detsembri arutelude eesmärk ei ole arutada juba kokkulepitut, vaid enam kvaliteetsema sisu andmine ja täiendamine.

Tarmo Tüür tõi välja, et kokku tuleks leppida ka milliseid teadlasi stsenaariumite täiendamiseks kaasata. Eeskätt võiks kaasata neid, kes on juba protsessiga kursis. Marku Lamp lisas, et seda, milliseid teadlasi kaasata, on kindlasti eraldi arutelu, mida võiks teha koos neile lähteülesande püstitamisega. Tõnu Ehrpais tegi ettepaneku juhtkogu teadlasi mitte kasutada, vaid pigem kasutada kasvõi teadlasi välismaalt.

4. Rühmatöö MAK2030 arengustsenaariumitega sõlmküsimumuste arutelude ettevalmistamiseks

Päevakorrapunkt otsustati ajanappuse tõttu ära jätta.

5. Sõlmküsimumuse „Metsanduse administreerimine“ arutelu

Juhtkogu lahendas rühmatööna sõlmküsimumust metsanduse administreerimisest. Kristel Järve andis esmase ülevaate rühmatöö tulemustest.

Tõnu Ehrpais märkis, et rühmatöö tegemine oli hea näide sellest, et stsenaariumid on veel toored. Asko Lõhmus lisas, et stsenaariumites on sisu, mida juhtkogu pole ette pannud ja nõustunud. Stsenaariumid ei ole koherentsed. Tõnu Ehrpais täiendas, et mitmed asjad on stsenaariumitesse pandud meelevaldselt. Kristel Järve lisas, et harjutuse mõte oli, et kõik saaksid erinevad variandid läbi mõelda, mitte enda seisukohas kinni olla. Tarmo Tüür märkis, et antud harjutus näitas, et alternatiiviga kaks oleks parem edasi minna ehk detsembri arutelud ära jätta.

6. Päeva kokkuvõte

Marku Lamp tõi välja, et juhtkogu ülesanne on esitada ministrile MAK2030 eelnõu jaanuaris 2020. Sellises tempos tuleks seega juhtkogu käskkirja muuta ning uus tähtaeg seada. Samuti tuleks kokku leppida, kuidas sisuliselt edasi minna: viime läbi korraldatud arutelud, kaasame teadlaste grupi ja tellime mõjuhindangu; detsembri arutelud jäetakse ära ja teadlastele antakse mandaat stsenaariumite täiendamiseks.

Raul Kirjanen märkis, et kuna otseselt ei ole arengukava valmimisega kiiret, siis on küsimus, kuidas aega kasutame. Pigem võiks rõhku panna kvaliteedile. Seega teeks ära esialgse mõjude hinnangu, vaataks siis sellele koos otsa ning valiks 1-2 stsenaariumit. Pigem rõhuks kvaliteedile ja praegu aega ei kulutaks.

Tarmo Tüür tõstatab küsimuse, et kas keegi tahab veel kolm päeva arutelusid pidada. Bert Rähni märkis, et tema pooldab esimest alternatiivi edasiminekuks.

Andres Tali järv selgitas, et kui kõigile neljale stsenaariumile saame mõjude hinnangud, siis koonduvad osapooled enam erinevate stsenaariumite taha ja siis on ühisosa veel raskem leida. Praegu on ühisosa tegelikult olemas. Erimeelsused tuleks ära markeerida ja nende osas pakkuda alternatiivid, mille mõjusid hinnatakse.

Asko Lõhmus tõi välja, et Jaan Liira ütles, et kõigist stsenaariumitest saab teha säästliku metsanduse arengukava. Seega jääb arusaamatuks, mida me nendest stsenaariumitest tegelikult tahame. Kui panna ühisosale, mis on üsna sisutihhi, veel kompromissi osa, siis saame sisutihja arengukava. Andres Tali järv lisas, et erimeelsused tulebki ära lahendada ühisosa otsides. Kui kokkulepet ei ole, siis ei saa seda ka ühisosasse viia.

Asko Lõhmus selgitas, et püüdlused ja piirid on see vahemik, kuhu stsenaariumid jääma peavad. Püüdlused võivad olla erisugused, kuid neil peavad olema mingid piirid. Hetkel aga ei ole piirid põhipüüdluste saavutamiseks kaardistatud. Marku Lamp täpsustas, et kas peale raieahtude tuleks veel mingeid piire panna. Tõnu Ehrpais lisas, et näiteks kaitsealade piirid.

Marku Lamp tõstatab küsimuse, et mis saaks olla veel teadlastele antud lähteülesandes. Kristel Järve lisas, et kas stsenaariumite täiendamine viib meid edasi või kas meil on vaja nelja stsenaariumit.

Asko Lõhmus märkis, et stsenaariumid on ebatäpsed, sisaldavad vastuolusid ja neid on liiga palju. Seega on mõjuhindanguid keeruline teha. Täpsustamiseks sobib teadlaste sisend väga hästi, vastuolude likvideerimine on keerulisem. Stsenaariumite arv on aga juhtkogu otsustada. Marku Lamp lisas, et kui protsessi edasi viia ja mõjusid hinnata nii, et see oleks kasutatav, siis üks probleem on, et seda materjali on nii palju. Lisaks on ebakõlad stsenaariumite sees. Seega uuesti sellisel kujul stsenaariumid hindamiseks anda ei ole mõttekas.

Kristel Järve selgitas, et sõlmküsimumuste arutelude tulemusel selgub, mida juhtkogu eelistab ja kuidas stsenaariumeid sisuliselt täiendada. Seeläbi oleks eesmärk saada konsensustele lähemale. Lisaks on teemasid, mida juhtkogu ei ole ühiselt sisustanud.

Asko Lõhmus märkis, et KeM-i valik oli, et juhtkogu ei tee stsenaariumeid, isegi mitte juhtkogu teadlased.

Andres Talijärv tõstatab küsimuse, et kuidas siis planeeritud kohtumistega edasi minnakse. Marku Lamp vastas, et see on juhtkogu otsustada, kuidas edasi minna. Seejuures tuleb anda teadlastele ka konkreetne suunis.

Raul Kirjanen pakkus, et kas võiks kasutada samasid teadlasi, kes siiani on stsenaariumitega tööd on teinud – neil on see kogemus juba olemas. Marku Lamp märkis, et hetkel ei oska öelda, kas nendel teadlastel on see valmisolek olemas uuesti panustada. Tarmo Tüür lisas, et oleme jõudnud üksmeelele, et stsenaariumid sisaldavad üksjagu vastuolusid. See ongi tulemus, kuna need neli teadlast ei ole nii komplektselt selle temaatikaga kursis – sealt on ka vastuolud tulnud. Edasi võiks minna esimese alternatiiviga, kuid alles oleva koosoleku ajaga ei suuda protsessile uut sisendit anda.

Asko Lõhmus märkis, et õige on kaasata neid teadlasi, kes juba on stsenaariumitega tööd teinud, kuid teadlaseid on ka juhtkogus ja ka SEI töörühmas. Seega võiks kaasata kõiki ja teha suurem teadlaste kogu. Praegu kannab kogu stsenaariumi kompetentsi üks valdkonna teadlane. Seega tuleks teadlaste ringi laiana hoida ja kasutada neid, kes juba on materjalidega kursis. Kristel Järve lisas, et juhtkogu teadlasi kutsuti stsenaariumitele sisendit andma, kuid enamusele ei sobinud pakutud koosolekuajad.

Tõnu Ehrpais tõi välja, et ega eelnõu ei saa olla neli stsenaariumit. Praegused erimeelsused tuleb ära hinnata, sest arengukava on üks. Marku Lamp lisas, et mõju hindajad saavad meil aidata ühe stsenaariumini jõuda.

Leo Filippov märkis, et teadlastelt ootame tegelikult fakte ja laiemat tausta. Kas need neli teadlast katavad kõik valdkonnad – vajadusel tuleb nende ringi suurendada. Välismaa teadlased meid nii hästi ei tea ja saavad tuua vaid paralleele, milline on nende kogemus. Kui juhtkogu peab võtma vastutuse, siis juhtkogu peab olema ka rohkem informeeritud. Juhtkogu liige leidis, et arutelusid tuleks teha ka juhtkogu siseselt, et tekiks ühine arusaam Eesti metsanduse erinevatest aspektides.

Marku Lamp tõi välja juhtkogu tagasisidest, et stsenaariumid vajavad täpsustamist, ebakõlade eemaldamist ja kvantitatiivset hindamist. Seda peaks tegema laiem ring teadlasi igas valdkonnas, kuid seejuures ei tohi protsess liiga pikaks venida. Teadlaste antav lähteülesanne tuleb kooskõlastada juhtkoguga. Seega anname kõigile liikmetele aega mõelda ja jätame 12. detsembri kohtumise ära ning juhtkogu koguneb taas 17. detsembril. Sel päeval kuulatakse ära ettekanded ja pannakse paika edasine protsess.

Tõnu Ehrpais märkis, et äkki saab järgmiseks kohtumiseks küsida teadlaste valmisolekut uuesti panustama. Asko Lõhmus lisas, et ehk peaks teadlastelt küsima, kas neil on kogu lähenemisele uus alternatiiv. Siiani täitsid teadlased PwC antud ülesannet. Peep Arold täiendas, et juhtkogu on praegu kinni stsenaariumite loomades, kuid äkki on teadlastel laiem lähenemine.

Marku Lamp võttis kohtumise kokku, et see on meie kõigi võimalus järgmise kümne aasta metsanduse arenguid seada ning samas on see ka ühiskonna ootus, et juhtkogu mingi tulemuseni jõuaks. Iga juhtkogu liige peaks seda kohustust tunnetama. KeM on teinud heas usus võimalikult palju, et juhtkogule informatsiooni ja materjale jagada. Seejuures ei lähe elus alati kõik plaanipärastelt ning siis tuleb protsessi vastavalt kohendada. See ei ole midagi uut ka siiani kaks ja pool aastat kestnud MAK2030 protsessi juures. Võtaks siis aega mõtlemiseks, jätame 12. detsembri kohtumise ära ning koguneme taas 17. detsembril.

